

PYTAN (92) *part praet pass impf*

pytan (71), **pytany** (20), *pytan a. pytany* (1).

W formach niezłożonych -ã-, w formach złożonych -a-.

sg m N pytân (67), pytany (16); ~ (*praed*) -ân (67), -any (13); -any *TarDuch, KuczbKat, SkarJedn, Phil* (3), *PowodPr*; -ân : -any *LibMal* (12:6). \diamond *f N* pytâna (1), *pytan(a)* (1); ~ (*praed*) -a. \diamond [*G* *pytan(e)j.*] \diamond *n N* (*praed*) pytâno (3) [*w tym: Mącz* 91b *może impers praet od PYTAĆ*]. \diamond *pl N m pers* pytani (4).

Składnia dopełnienia sprawcy: pytan(y) od kogo (10), *przez kogo* (1) *OpecŻyw*.

Sł stp s.v. pytać (się); poza tym: pytane; Cn notuje, Linde XVII w. (z Cn) s.v. pytać.

1. *Któremu zadaje się lub zada(wa)no pytanie; rogatus Mącz, Calep; requisitus JanStat* (89) : Iezu ktorys od Piłatha pytany żadnym Słowem nie chciał Fałszywych skarg oddalić. *TarDuch* C3v; *Diversi interrogantur [...]*, *Z ołobná káždy bywa pytan. Mącz* 487d, 249c, 357d, 416d; *WujJudConf* 233v; á ten ktory lię w pokuście/ gdy był pytány záchwiał [*tj. św. Piotr*]/ innych w łtateczności wiary vgruntował. *SkarJedn* 70; *Calep* 926b.

pytan na co (1): *Gdy tedy był na fwé niezczęście pytân/ powiedział naprzód/ iako będąc zácnem a wziętem procuratore^m vdâl się był na łakomłtwo MurzHist* L4.

pytan o co (4): *LibLeg* 7/33; *LibMal* 1545/94; *Tám bywa żądanie áby [...]* to tákowe wotum dwie álbo trzy rzeczy w łobie zámýkáyące/ było ná części rozdzielone/ á ofłobliwie ná każdą część było pytan *Mącz* 91b; *SarnStat* 171.

pytan o czym (2): *TarDuch* C2; ktoryż [*Antioch*] [...] był pytan rozmaicie o rządziech y o obyczaioch alexandrowych. *BielŻyw* 157.

pytan w czym (1): obádwa przerzeczeni Praelaći máią ieżdżić [...] ná Séymy [...] / áby dawáli rády Rzeczypołpolicitéy pożyteczné wedle tego/ iáko ktory w czym pytan będzie. *SarnStat* 171.

Ze zdaniem dopełnieniowym (tj. pytaniem zależnym) ze znamionami zależności: zmianą formy osobowej czasownika i/lub zmianą osoby zaimka osobowego lub dzierżawczego [w tym: odpowiednikiem pytania przypuszczalnie w trybie orzekającym jest zdanie dopełnieniowe w con (7) – po „jeśliby” (2), *odpowiednikiem pytania w praes jest zdanie dopełnieniowe w praet* (2)] (16): *przez anioła była pytána iako wierná matka ieftliby téz chciała przyzwolitz na łmiertz fwégo łyna OpecŻyw* 103v; *potim był pytan od iednego bogacza czemu ieft vbogim BielŻyw* 8; *Lepak pytan dlaczego lię ludzi warował, odpowiedział, złych lię przeto wiaruię, dla ich złich wczinkow, á dobrich [...]* *BielŻyw* 75, 5, 75, 166; *GlabGad* K; *MurzHist* F3; *LibMal* 1554/189 [2 r.], 189v; *BielKron* 124v; *Iakoż y łam Ian Ponurzyćiel/ gdy był pytan od połłáncow Ierozolimkích/ czymby on był/ to o łobie powiedział [...]* *CzechEp* 154; *NiemObr* 29; *Phil* G3; *PowodPr* 66.

Z przytoczeniem (tj. pytaniem niezależnym) bez zmiany osoby czasownika i zaimków osobowych i dzierżawczych [w tym przytoczenie poprzedzone słowem: mowiac (1)] (3): *OrzList* c; *Potym przy Krzcłilnicy łtoiąc/ ták od Káplána bywa pytány: Wierzyłz w Bogá Oycá Włzechmogącego? A on odpowiada/ Wierzę. KuczbKat* 145; *RejPosWstaw* [21³].

Z przytoczeniem lub zdaniem dopełnieniowym bez znamion zależności (cf uwaga s.v. PYTAĆ) [w tym: przytoczenie (lub zdanie) w con (12)] (21): *Pytan był [Anacharsis] iaka łodzía nabezpiecznieyła,*

rzekł ktora na ziemi bezpiecznie leży. *BielŻyw* 22, 8, 12, 22, 37 [2 r.], 49 (16); *BielKron* 68v; *KwiatKsiąż* G3; *Mącz* 480d; Epáminondas Tebanus będąc pytany/ ktoby między wzytkimi Hetmány był najczęśliwzy y najfortunniefzy [...] Odpowiedział/ O tym czynić rozładek rzecz bárzo trudna *Phil* N, G4.

W konstrukcji dwuczłonowej, współrzędnej lub niewspółrzędnej, typu: pytany ... odpowiedział (41):
~ *Drugim członem jest czasownik o znaczeniu 'mówić' [w tym: odpowiedzieć (27), rzec (6), powiedzieć (4), odpowiedzieć i rzec (1)] (40):* *TarDuch* C2; Gdi był pytan, ktoby miał być íprawczą ludu rzekł, ten ktoby fie sam vmiał pirwey íprawować. *BielŻyw* 8, 5, 8, 12, 22 [2 r.], 37 (20); *GlabGad* K; *LibLeg* 7/33; potym pithani czobi dzyerzal o Credzie odpowedydział kyeptwocz yełth *Credo LibMal* 1554/189, 1545/94, 1554/189, 189v; *MurzHist* F3, L4; *OrzList* c; *BielKron* 68v; *KwiatKsiąż* G3; *KuczbKat* 145; *RejPosWstaw* [21³]; *CzechEp* 154; A gdy był pytan/ czemuby taką władzą/ y zwierzchność Piotrowę [...] ná Biskupá Rzymłkiego/ mimo wzytkich infzych przenosił. Tego dowodził iż Piotr s. w Rzymie nadłuzey miełzkał *NiemObr* 29; *Phil* G3, G4, N; *PowodPr* 66.

Drugim członem jest odpowiedź wprost (1): Pytan ktora ielt naftatecznieyfza niewiałta, o ktorey zle mowić każdy fie froma. *BielŻyw* 37. ~

Szereg: »pytan i badan« [szyk 1:1] (2): O Iezu pokorny/ ienżes połłán od Annáffa ku Kaijffáłłowi [...] / przed ktorym pytan ij badan bytz ráczyles. *OpecŻyw* 114; *Mącz* 480d.

α. *[W funkcji rzeczownika: »pytana« = cechowy egzamin teoretyczny:*

Szereg: »gadana albo pytana«: a od gadany albo pithaney sełcz grołzi *MetrKor* 1581 129/61.]

a. *Do którego zwrócono się o wyrocznię [z przytoczeniem lub zdaniem dopełnieniowym; w konstrukcji dwuczłonowej współrzędnej: pytan ... powiedział] (1):* Potym Kálchás wiełczek gdy pytan był, coby zá przyczyná dzierzálá okręty Gréckie, powiedział: Polixená ná ofiárę Achillefowi dáć fie ma *GórnTroas* 6.

b. *Przesłuchiwany (31):* *TarDuch* C3v; Náthychmiałth przykazał do fiebie wezwác Parmeziuła kxiążecia/ á gdi był pytan náleZION bił ímierci godzien *HistAl* E3; *GórnRozm* H2; *SarnStat* 1170.

pytan o czym (1): Saepe non de facto sed iure quaeritur, Częłtokroć nie o vczinku ále o tym co práwo niefie bywa pytan. *Mącz* 336a.

pytan de aliquo (1): Pithan pothym de authore consilii za kthorem Mathką íwa bill wynyofił Powyedyzall ích nykth ynny yedno woycziech Withołlawłky rady they [...] yemv yełth dodall. *LibMal* 1546/122.

Ze zdaniem dopełnieniowym (tj. pytaniem zależnym) ze znamionami zależności [w tym: odpowiednikiem pytania przypuszczalnie w trybie orzekającym jest zdanie dopełnieniowe w con (4) – po „jeśliby” (3); z zapowiednikiem: o to (2)] (10): yełlibi ktory kolwyek czlowyke spodolłkyey [...] do Moldawłkyey y załzye zmoldawłkyey do podolłkyey [...] zyemye [...] włchetł yant byl ma bicz pytan dla ktory prziczini włchetł. *MetrKor* 40/825; Pithann o tho wyelyebi Glow zamordował powyada yłch [...] dwu chłopu zabill *LibMal* 1546/123v, 1543/70v, 72v, 77v, 1546/111v, 122, 1552/166v [2 r.], 167; *ZapWar* 1558 nr 2686.

Ze zdaniem dopełnieniowym będącym wstępem do pytania właściwego [zawsze: aby] (5): Macziey godek zeznal ys gdi bil pithan abi powiedział iesli pan Marczin Dworzenski spryacziołmi swoyemy

nayechal na dom pana Mikolaya Rynyewskiego dom [!] powiedział ysz othem nycz nyewiam *ZapWar 1558 nr 2686, 1558 nr 2686 [4 r.]*.

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia dalszego w zdaniu nadrzędnym [o czym] (1): O łzmyerczy panyey Svchorzewfkiey ferowye pithan yeflyby pomocznikiem bill [...], Nycz ynnego konyecznye znac nyechczial yedno tho yfch [...] *LibMal 1543/74*.

Z przytoczeniem lub zdaniem dopełnieniowym bez znamion zależności (cf uwaga s.v. PYTAĆ) [w tym z zapowiednikiem: o tym (1)] (2): Pithani othym ktholi fobolye Byenyafchewy dlugiemu spoznanya pobrall, powyada yfch mv knehczi do Maydemburgu gidacz powyadali ze wolff nyeyaky, [...] przed nym łzyą baczill [tj. zwierzał się] łpobranya tichtho foboly *LibMal 1553/178; ZapWar 1558 nr 2686*.

W konstrukcji dwuczłonowej, współrzędnej lub niewspółrzędnej, typu: pytan ... odpowiedział; drugim członem jest czasownik o znaczeniu 'mówić' [w tym: powiedzieć (a. powieść) (13), odpowiedzieć (2), twierdzić (2), zeznać (2)] (21): Pithann yefliby thowarziſtwo yakye przii they kradzyezi myall constanter thwyerdzi yfch nykth przinym nyebel *LibMal 1552/166v*; Iacub Walentego syn Skozmyna Na mąkach pitani powyedzial y zeznal yfz znyeyakym stachem pilchem [...] schli do yathek myafznich *LibMal 1552/172v, 1543/70v, 72v, 73v, 74, 1546/111v (14)*; Stanislaw kunek zeznal ys gdi bil pitan yesli Marczin Dworzenski nayechal [...] Mykolaya Rynyewskiego na dom iego ny doczegoy ssia znac nyechczial thilko powiedzial yzem nazaiutrz od ssassiath slissal i ze ssia tham gonily *ZapWar 1558 nr 2686, 1558 nr 2686 [6 r.]*.

Wyrażenia: »na mękach (a. męce) pytan(y)« [w tym: o co (4)] [szyk 4:3] (7): *LibMal 1552/172v*; ZŁoczyńcá wedle Práwá niema być ná męce o więcey rzeczy pytan iedno o kthore ieft o łkárzon *GroicPorz ii2v, ii2v, oo4*.

~ »dobrowolnie i na mękach, przez męki pytan« [szyk 2:1] (2:1): Gdi dobrowolnye y przefz mąki bill od vrządvy pythan czo za przyczyna kv vczynkovi thakowemv [...] onego iefth przywyodla Powyedzial yfch [...] *LibMal 1543/73v, 72v, 77v*. ~

»pytan urządnie« (1): Lukałch szyrpowsky pithan vrządnye yeflyze zyeronymem Zeliſlawfkym yezdzal [...]. Thak yefth wyznał dobrowolnye. *LibMal 1546/21*.

2. Od którego czegoś zażądano, proszony (3) :

pytany o co (1): Sententiam rogatus, Pytány o łwoye wotum/ rádę álbo wzdánie. *Mącz 357d*.

pytany o czym (1): O Tych którzy cłá ná źiemi biorą/ ieft przed námi przełożono/ áby práwá przed Królem Ie^{go} M. gdy będą o nich pytáni/ położyli *SarnStat 396*.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Pytan Apollo aby rozładził komuby miała przydz ta kabolicza [!] złota. *BielŻyw 2*.

Cf **PYTAĆ**

KW, (PP)